

Aan het College van B&W
van de gemeente West Betuwe
Postbus 112
4191 CC Geldermalsen

Geldermalsen, 9 april 2025

Betreft: Advies over de Conceptvisie sociaal domein

Geacht college,

Hierbij ontvangt u ons advies over de Conceptvisie sociaal domein, die we, samen met een uitgebreide reactie op onze 'bouwstenenbrief' van 14 januari 2025, ontvingen op 10 maart jl. en (in een enigszins bijgestelde vorm) op 17 maart jl.

We kijken als adviesraad positief terug op het proces van totstandkoming van deze conceptvisie. Behalve dat u onze bouwstenenbrief en een eerdere versie daarvan van 17 april 2024 heeft meegewogen bij de ontwikkeling van de conceptvisie, heeft met name de teamleider van het beleidsteam sociaal zich ook ingespannen om regelmatig met ons af te stemmen over proces en inhoud. Wij hebben dit erg gewaardeerd. Ook zijn we blij dat hij de moeite heeft genomen om een uitgebreide reactie te geven op hoe onze bouwstenenbrief is meegewogen in de conceptvisie. Hierbij dus onze dank daarvoor.

Wat de inhoud van de conceptvisie betreft, daarover **adviseren we in het algemeen positief** (in termen van rapportcijfers geven we de conceptvisie een gemiddelde beoordeling van 7,5). We hebben geconstateerd dat veel van onze bouwstenen hun weg hebben gevonden in de conceptvisie. Dat heeft u ook bevestigd in uw brief van 10 februari jl.

Tegelijkertijd willen we u adviseren om de conceptvisie op een aantal punten aan te passen / bij te stellen. Het gaat om de volgende punten:

1. Toegankelijke en ondersteunende Gemeente West Betuwe die vertrouwen heeft in haar inwoners

Al sinds we onze prioriteiten aangaven (zie bouwsteen 1) in de periode voor de gemeenteraadsverkiezingen – dus al sinds 2022, is “een toegankelijke en ondersteunende Gemeente West Betuwe” voor ons topprioriteit. In onze bouwstenenbrief hebben we dat verder uitgewerkt in de bouwsteen 4 – De gemeente heeft oog voor mensen, bouwsteen 5 – Vertrouwen en bouwsteen 14 – eenvoudige en toegankelijke communicatie.

Bij de uitvoering van het Herstelplan Sociaal Domein 2024 – 2025 heeft dit ook uw aandacht gekregen. We herinneren ons de gesprekken hierover met onder meer uw directeur en de projectleider van het herstelplan.

We hadden daarom de hoop dat u dit punt net zo belangrijk zou vinden als wij en dat dit ook in uw visie, opgaven en speerpunten terug zou komen. Helaas is dat niet het geval. Uit de toelichting van uw teamleider bij de genoemde bouwstenen blijkt dat hier met name in hoofdstuk 2 van uw conceptvisie ('Wat is het sociaal domein') aandacht aan wordt besteed. Dus als onderdeel van een feitelijke beschrijving van hoe het sociaal domein nu al is. Maar zo is het nog lang niet. Nog steeds krijgen we als adviesraad helaas signalen van zaken die niet goed gaan. Zonder hier op de details in te gaan, zijn we nog lang niet de gemeente die 'een betrouwbare partner wil zijn en waar inwoners erop kunnen rekenen dat de gemeente hen helpt als dat nodig is.', zoals in 2.4 van de conceptversie staat.

Wij adviseren u dringend om hier concreet aandacht aan te besteden, in lijn met onze bouwstenen 4 ('De Gemeente heeft ook voor mensen') en 5 ('Vertrouwen').

Dat zou met de volgende uitwerking kunnen (bijvoorbeeld als toevoeging bij hoofdstuk 2 of bij een nieuwe, zesde opgave):

Wat gaan we doen:

- We informeren iedere aanvrager over het aanvraagproces, bij iedere processtap over de stand van zaken en over eventuele wachttijden en de reden daarvoor
- We brengen wachttijden bij aanvragen terug tot ruim binnen de wettelijk toegestane termijnen
- We begeleiden inwoners bij een aanvraag persoonlijk in situaties waarin de inwoner onvoldoende in staat is om zelf het aanvraagproces te overzien
- We versterken de vakkundigheid van onze ambtenaren zodat zij voldoende handvatten hebben om de beweging richting vertrouwen, eenvoud en menselijke maat te ondersteunen

2. De Titel van de conceptvisie

De door u gekozen titel is 'Samen sterk en in beweging'. Al lezend valt op dat het tweede deel van de titel ('in beweging') wat minder aandacht krijgt.

In hoofdstuk 5 schetst u uw visie op het sociaal domein. In het kader benadrukt u waar het met name om gaat, in dikgedrukte letters staat daar: 'sterke samenleving' en 'passende ondersteuning'. Deze twee begrippen sluiten o.i. ook aan bij de verdere uitwerking van de visie en ook bij wat wij als adviesraad belangrijk vinden.

Ons voorstel is om dit dan ook als titel te hanteren: "Sterke samenleving en passende ondersteuning".

3. Mate van concretisering

We realiseren ons dat de conceptvisie een *visie* is waarin alleen op hoofdlijnen een eerste verdere uitwerking is geschetst. Bij de uitwerking van de opgaven in hoofdstuk 6 leidt dit nogal eens tot formuleringen die nog weinig zicht bieden op welk beeld de gemeente heeft bij de verdere uitwerking. Omschrijvingen als 'we gaan kijken' of 'we hebben extra aandacht voor' hebben o.i. iets vrijblijvends.

Wij adviseren om al te vrijblijvende formuleringen in hoofdstuk 6 meer te concretiseren.

Om niet zelf te vrijblijvend te blijven een voorbeeld. In 6.5. staat o.m.:

'We hebben extra aandacht voor (jonge) mensen met dementie en ouderen in onze gemeente.'

Aan deze zin zou bijvoorbeeld kunnen worden toegevoegd:

'We gaan deze doelgroepen actief benaderen zodat sneller kan worden ingespeeld op ondersteuning waar dat nodig is.'

4. Bestaans(on)zekerheid

We zijn over het algemeen tevreden met de uitwerking van deze opgave in 6.1. van uw conceptvisie. Bij punt 3 van deze opgave willen we nog graag enkele accenten aanbrengen.

We adviseren u om bij 6.1.3. de volgende punten toe te voegen:

- We zorgen voor een snellere afhandeling van minima aanvragen
- We zorgen ervoor dat de bewijslast bij minima aanvragen verminderd wordt
- We werken eraan dat schuldhulpverlening sneller wordt ingezet, zodat voorkomen wordt dat problemen zich teveel kunnen opstapelen en schuldsanering nodig is
- Bij schuldhulpverlening heeft niet iedereen een budgetcoach of bewindvoerder nodig, inzet hiervan zal meer maatwerk worden

5. Zelfredzame inwoners en een veilig vangnet

We onderschrijven het belang van zelfredzaamheid. Een beroep doen op de zelfredzaamheid van inwoners is o.i. alleen mogelijk als er een veilig vangnet is, met andere woorden, dat er ook ondersteuning beschikbaar is wanneer mensen het zelf even niet kunnen redden. Dat spreekt o.i. ook uit de conceptvisie.

Bij een veilig vangnet hoort o.i. bijvoorbeeld:

- Als je hulp nodig hebt moet deze ook snel beschikbaar zijn. Dat vergroot het vertrouwen van burgers dat het veilig is om zelfredzamer te zijn. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de wachttijden in de WMO snel moeten worden teruggebracht.
- Als je ouder wordt en daardoor minder zelfredzaam, moeten woonvormen beschikbaar zijn die meer passend zijn of waar passende zorg dichtbij is.

Wij adviseren u om met kracht te werken aan een veiliger vangnet zodat een beroep op de zelfredzaamheid succesvoller en geloofwaardiger kan zijn.

6. Opvoeden er opgroeien

We zien in de uitwerking van deze opgave veel positieve punten.

We adviseren u om de uitwerking met de volgende punten aan te vullen:

- Bij alle maatregelen voor jeugdigen is het belangrijk om de ouders en de jeugdige zelf actief te betrekken
- Consulenten / casemanagers moeten zo snel mogelijk worden betrokken bij problemen, omdat vaak sprake is van complexe beginsituaties
- Een familiegroepsplan moet aan bepaalde eisen voldoen. Voorkomen moet echter woorden dat plannen worden afgewezen omdat ze niet voldoende aan bepaalde vormvereisten voldoen.
- Omdat de Jeugdwet veel bevoegdheden legt bij het college vinden we het belangrijk dat procedures en richtlijnen duidelijk zijn voor ambtenaren, aanbieders en andere professionals die een rol hebben bij jeugdzorg.

7. Ouderenbeleid

Zoals u weet heeft de Adviesraad op 13 maart jl. een thema-avond gehouden over ontwikkelingen in de zorg met de nadruk op ouderenbeleid. We hadden de leden van de gemeenteraad hiervoor uitgenodigd. Gastspreker was de heer Van Roozendaal, voorzitter van de RvB van Rivas Zorggroep. Mede op zijn verzoek hadden we ook een van de huisartsen van onze gemeente uitgenodigd.

Zonder volledig te zijn kwam onder meer het volgende aan de orde:

- De zorg digitaliseert en wordt meer hybride met steun op afstand;
- De zorgvraag neemt toe maar niet het aanbod (qua financiering en personeel) zodat in de toekomst de zorg minder uitgebreid kan zijn dan nu;
- Communicatie met inwoners wordt steeds belangrijker om in deze veranderingen mee te kunnen bewegen;
- Er komt hierdoor ook een groter beroep op mantelzorgers, ook voor hen moet ondersteuning en opvang in voldoende mate voorhanden zijn;
- En praktisch: huisartsen zoeken niet meer vanzelfsprekend de gemeente op voor WMO-ondersteuning van hun patiënten omdat de gemeente niet altijd adequaat op die vragen reageert.

Het valt ons op dat u in uw analyse (in hoofdstuk 3) wel ingaat op het toenemend aantal ouderen en een (daarmee samenhangende) toenemende vraag naar WMO-ondersteuning, maar dat er geen sprake is van een geïntegreerd, samenhangend ouderenbeleid. Op diverse plaatsen in hoofdstuk 6 worden wel beleidsissues genoemd, maar het overzicht en de samenhang ontbreekt o.i.

Wij adviseren u om in uw beleidsvisie een samenhangend ouderenbeleid op te nemen, dit te vertalen naar een praktische uitwerking en te investeren in ambtelijke expertise op het gebied van ouderenbeleid.

8. Overige punten

Hiernaast adviseren wij u:

- Een helder uitvoeringsplan op te stellen met concrete te realiseren mijlpalen en jaarlijkse tussenevaluaties
- Bij meer ‘data gedreven werken’ de menselijke maat niet uit het oog te verliezen.

Tot zover onze opmerkingen en adviezen. Wij zien uw reactie daarop graag tegemoet. En we zijn natuurlijk erg benieuwd naar de verdere uitwerking van deze visie en worden daar natuurlijk graag bij betrokken.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein West Betuwe

M.C. Korteweg
Secretaris